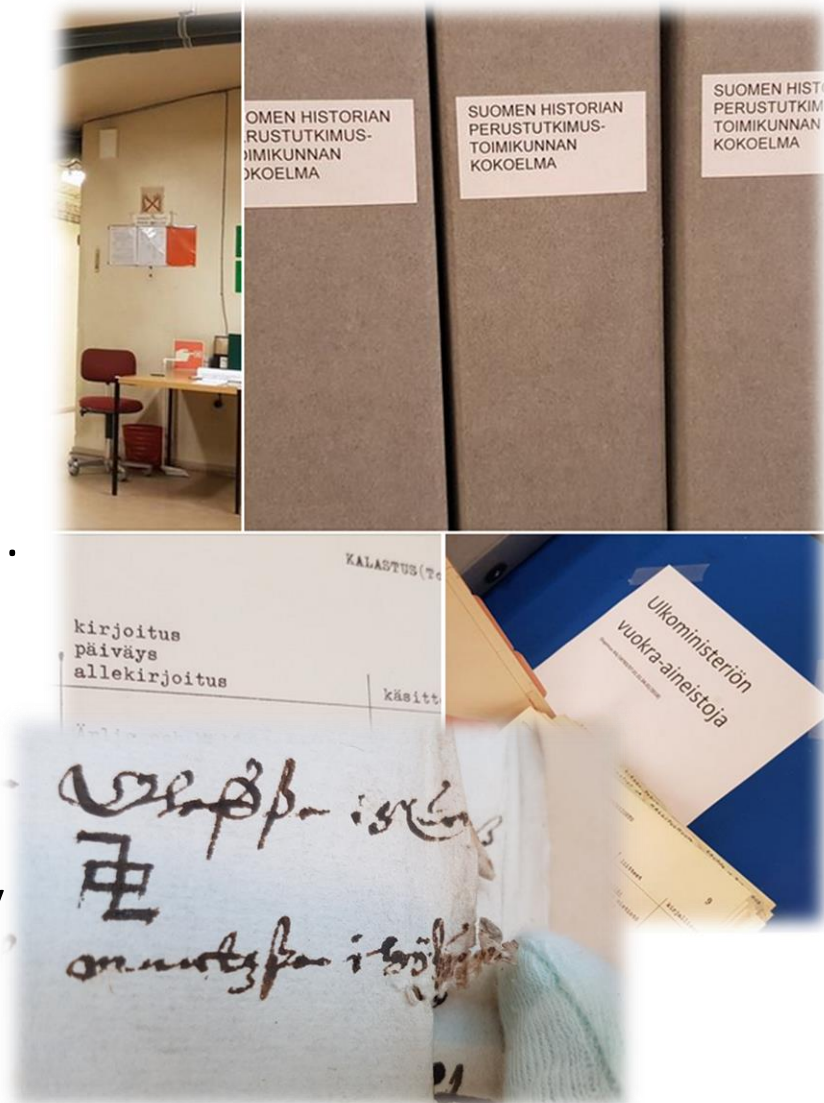

Miten historioitsijat kuvailevat aineistojaan

Anu Lahtinen, apulaisprofessori
Suomen ja Pohjoismaiden historia

Aluksi: arkistot usein historioitsijan ensisijainen ”datapankki”

- Kannattaa tunnistaa, että tukena on oma tieteenalansa: arkistoissa, joista monet täysin julkisia ja avoimia, pysyvä säilytys ja luettelot
- Kokonainen ammattikunta, arkistoammattilaiset, vaalii laajaa aineistoa metadatoineen.
- Huolellinen viittaaminen tärkeää (arkistokokonaisuus, sivunumero jne.) opetus alkaa kandivaiheessa
- Menneisyyden lähteitä ei synny takautuvasti, pikemminkin murenevät

teiden muutokset vaikuivat kirjeiden työhön: vielä vuonna 1565 nuori kuningatar Katarina sinutteli nuorempaa sisartaan Ceciliaa,¹⁰³ mutta tämän varttuessa puhuteltuyyly muuttuu arvokkaammaksi. 1600-luvun kirjeissä välittyvät lopulta ikääntyvien sisarten vanhuuden vaivat ja huonomuistisuus.¹⁰⁴

-
- 101 Kuningatar Margaretan kirjeet Märta Erikdotterille (Leijonhufvud), *Historiska handlingar 1* (Margareta Leijonhufvud), De la Gardieska samlingen, LUB, julkaistu osittain *DelaGardiska Archivet I*, 68–83.
- 102 Ks. esim. Ebba Gustafsdotter (Stenbock) leskikuningatar Katarinalle, Turun linna 5.6.1597, KopiaKirja 1592–1601 (nk. Gottlundin kopiokirja), 131–132, KA; Cecilia Gustafsdotter (Stenbock) leskikuningatar Katarinalle, Haga 22.9.16[10] (vuosiluku epäselvä), Autografsamlingen (Stenbock, Cecilia), Ericssbergarsarkivet, SRA.
- 103 Leskikuningatar Katarina Cecilia Gustafsdotterille (Stenbock), Strömsholm 2.12.1563, Skoklostersamlingen 2:5, SRA.
- 104 Leskikuningatar Katarina Cecilia Gustafsdotterille (Stenbock), Strömsholm 16.12.1618, 4.2.1620, 7.1.1621, 12.3.1621, 16.7.1621, Skoklostersamlingen 2:5, SRA. Kuningatar Margareta alkoi kirjeissään teititellä sisartaan Märta Erikdotteria (Leijonhufvud) entistä useammin, kun Märta lähenei kolmattakymmenettä ikävuottaan. Kuningatar Margaretan kirjeet Märta Erikdotterille (Leijonhufvud), *Historiska handlingar 1* (Margareta Leijonhufvud), De la Gardieska samlingen, LUB, julkaistu osittain *DelaGardiska Archivet I*, 68–83.

Onni on kunnan asiahakemisto /metatiedot

Digidatan metatietojen ja arkistolueteloiden ongelmat samanlaisia: kuvailu aina vajaa

Kansallisen historiankirjoituksen kulta-aikana järjesteltiin tarkasti merkkimiesten lähteet, naisten kirjeet "sekalaisiin"

(Naisyrittäjien nimekkeet usein kategoriaan "muut", joukossa mm. laajoja aloja kuten kampaajat)

Kauppalanhallitus			ASIASELITYS		Kauppalanhallitus
päivämäärä	sivu	§			päivämäärä
28/5-31	459	16	Partiojärjestö Nummen Pojille	7.6.1931.	
10/6-32	545	12	Ahjolle	24/7-32.	
		13	Hyvinkään Sos.dem.kunnallistoimikunnalle	23/6-32.	
11/5-34	741	13	Sos.dem.työväenyhdistyksälle	23.6.34	
		14	Osto- ja myyntiliikkeiden yhdistys	anonut lupaa saada viettää kesäjuhlaansa Sveitsissä 24.6.34	
14/6-34	752	3	IKL:lle maakuntajuhlaa varten	29/7.	
5/3-35	837	6	TUL:n Uudenmaan piiri	9-10/6-35.	
2/3-37	165	10	HAP:ille maakuntajuhlaa varten	3-4/7.	
13/4-37	175	8	Hyv.Sos.dem.Ty:lle	23/6.	
27/12-37	279	7	Sveitsin laakso ja hyppyrimäki Tahkolle	29-30/1.-38.	
16/3-38	317	2	Sos.dem.Ty:n juhannusjuhla	23/6.	
10/5-38	338	2	Hyv.Raittiusseuran kesäjuhla	11-12/6-38.	
12/6-38	371	6	Hyv.Työväen Näyttämölle	21/8-38.	
		7	Hiihtomäki Tahkolle	4-5/2 -39.	
9/12-38	432	2	"	Pontevalle 11-12 ja 18-19/2.	
28/12-38	440	13	"	" maaliskuussa.	
1/3-39	482	6	Kansanpuiston vuokr. Sos.dem.Työyhdistykselle.		

Sveitsin kansanpuiston vuokraaminen

Hyvinkään kauppalanhallituksen kokouspöytäkirjojen aihekohtainen luettelo, Hyvinkään kaupunginarkisto

Datan kokoaminen ja säilyttäminen

- Kerätty jo aiemmin: reikäkortit (osin menetetty), avokelanauhat (häviämässä), vanhat tietokantasovellukset (osin menetetty), kortisto-ohjelmat (ei toimi enää)

mitä menetämme huomenna?

- Jos käytetään omalle koneelle digitoituja arkistokuvia ja muistiinpanoja, jotka julkaistaan muualla, ovatko tallettamisen arvoisia omaperäisiä datakoonteja vai lähinnä apumuistiinpanoja? (Nykyäänkin *käytetään* myös esim. 1900-luvun tutkijoiden muistiinpanokortistoja, voivat vertautua sähköisiin koonteihin)
- Kvalitatiivisen kootun aineiston kuvailu noudattaa usein huolellista arkistoluettelokuvausta

Riksarkivet, Skoklosterssamlingen II. Personarkiv E 8151

(RA/720795.012) ← **Mistä löytyy arkistosta**

Naisten kirjeitä Per Brahelle

Lähetäjätiedot: Munck af Fulkila, Margareta f. 1641 d. 1709

Gift med Galle, Johan Claeson (1614-1676).

Vastaanottaja: Brahe, Per f. 1602 d. 1680 Greve,
friherre, kammarherre, lantmarkskalk, riksråd,
generalguvernör, riksdrots, president, kansler, direktör.

OK, KUVATTU 5.6.2008 ← **[merkintöjä: pitääkö palata,
onko kuvia, milloin tehty muistiinpanot]**

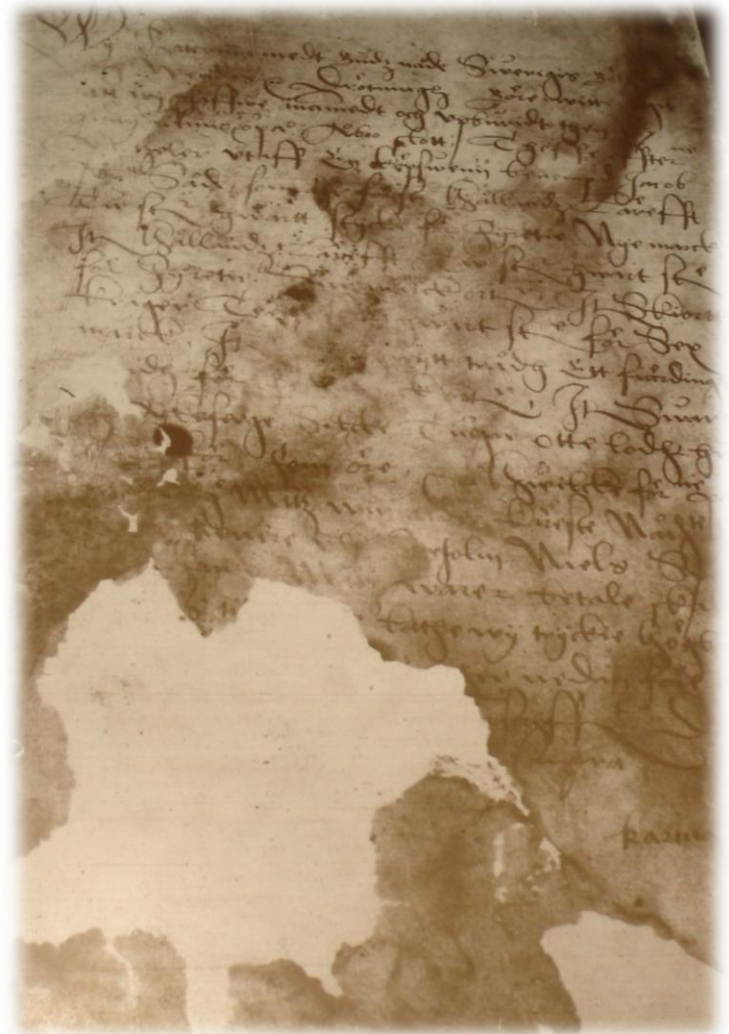
Itse transkriboitu teksti, mahdollisia asiasanoja, esim. Naiset

"Höghwälborne och Nådige Herre, Edherss Nådhe och
Excellens fogar iagh på det tienstwilligaste att Nädgst
förnimma, Dett ehuru Wäl iagh effter min..."

”Tunnisteet” sattumanvaraisia – miten kuvailla vajaata tietoa?

”Elsa Axelsdotter (Posse)
tuntemattomalle (ehkä siskolleen
Margaretalle), vuosi tuntematon,
Adliga ätten Bielke vol. 2,
Bielkesamlingen E 1986, SRA.
Barbro-tytär oli syntynyt vuonna
1556, joten kirje lienee vuosien 1556-
1566 väliseltä ajalta.”

”Nimetön valituskirje Erik Flemingiä
vastaan ennen v. 1548, Enskildas
ansökningar och suppliker till kungl.
maj:tt 1500–1718 vol. 20, SRA”

Hyöty, onko sitä?

Kuka lopulta hyötyy esim. paristasadasta sekalaisin taidoin ja aika rajatuin tiedonintressein tehdystä transkriptiosta ja muistiinpanoista? Tai löytää pientä aineistotirriäistä jostain datapankista?

Olisiko relevantit havainnot paras yhdistää kommentteina ja kuvailuina olemassaoleviin säilyttävien arkistojen kokoelmiin?

Isommat datakoonnit oma juttunsa, Ville-Pekka Kääriäinen kertoo niistä seuraavaksi